

POBJEDNIČKI RADOVI NATJEČAJA ZA DJEČJE LITERARNE RADOVE „KNJIGA NIJE HRANA, ALI JE POSLASTICA“ 2019.

Natječaj je trajao od 10.3. do 25.4.2019.

Svečanost proglašenja pobjednika je održana 24.5.2019.

Stručno povjerenstvo:

Enes Kišević, pjesnik i glumac, predsjednik povjerenstva

Ksenija Kušec, književnica

Sonja Zubović, književnica

Pobjednicu su:

U kategoriji od 8 do 10 godina

1. mjesto: Gabrijel Šupica: Moja prva ljubav
2. mjesto: Tena Ilona Jukić: O jednoj kapljici kiše
3. mjesto: Tonka Bukulin: Tiha priča

U kategoriji od 11 do 13 godina

1. mjesto: dva rada:
Lara Školić: Čez oblok i
Jana Salajec: Riječ
2. mjesto: Paola Mlinarić: Moj tata
3. mjesto: Zvonimir Klarić: Moja Zemla

U kategoriji od 14 do 16 godina:

1. mjesto: Maja Marković: Cvjetni kauč
2. mjesto: Sofija Krnjak: Predivan dan
3. mjesto: dva rada:
Luce Grubelić: Moje more i
Roko Pezelj: Ahilej na Marsu

U kategoriji od 8 - 10 godina

PRVO MJESTO

GABRIJEL ŠUPICA: MOJA PRVA LJUBAV

Dok sam bio mali
znao sam da nešto fali
Reče tad mi tata
poklanjam ti vrata!
I tada...
Kako sam se budio
vrata bih poljubio
Uvijek su uz mene
gdje god da pođem
Otvaram ih
gdje god da dođem
Skinuo bih vrata
ja i sa kata
Ali ta mi vrata
ne da dragi tata
Jer su vrata s kata
za mog malog brata!

DRUGO MJESTO:
TENA ILONA JUKIĆ: O JEDNOJ KAPLJICI KIŠE

Kada se sunce sakrije iza oblaka bijelih
Padne kiša kapljica snenih.
Samo jedna kapljica sasvim je budna,
Sjajna, bijela i stvarno čudna.

Izgleda kao pahulja snježna,
hrabra i nimalo nježna.
Dotači tlo nije se dala,
Sve dok na cvjetnu laticu nije pala.

**TREĆE MJESTO:
TONKA BUKULIN: TIHA PRIČA**

Šuljala se.

Na prstima.

Tiho.

Bez glasa.

Gotovo kao da nije tu. Ali, osjetiš je, tu je, u zraku, svuda oko nas. Ona, ona sve nas spaja, u nama je. Ljudi, hej ljudi... tako je...ljudi!

Nitko od njih to ne razumije, osim mene same.

Prije nego što sam umrla, samo sam ja razumjela ljubav. Onu istinsku, pravu ljubav i pogledajte me sad. Zaboravila sam, vi me ne vidite, ali ja jedina koja sam razumjela ljubav, sada razumijem, vidim i čujem sve i svakoga. Čujem maloga mrava što tamo negdje u dubokoj travi spava, vidim i susjeda Pavla kako, s osmijehom na licu, mazi macu ... mogla bih godinama nabrajati ljubav koju čujem i vidim.

Ljudi, nemojte tjerati ljubav, gnječiti je, kidati i lomiti, ona je dio vas i vi ste dio nje.

Ne mogu više ostati. Odlazim dalje.

Tiho.

Na prstima.

Bez glasa učiti ljude o ljubavi.

U kategoriji od 11 do 13 godina

PRVO MJESTO (dva rada)

LARA ŠKOLIĆ: ČEZ OBLOK

Gledim čez oblok.
I kaj vidim?
Vidim suseda Franca dvorišče
I kokoš kaj koruzu išče.
Vidim jednu črnu mačku
I kumeka kaj gura tačku.
Vidim jednoga biloga pesa
Kaj na zadnju nogu šepesa.
Vidim jedno staro drivo
Kaj zapraf stoji nakrivo.
I jednoga vrapčeka kaj je tu zletiu,
A maček ga je prefrigano glediu.
I vidim cirkvu
Gdi se ljudi moliju
I kam na mašu
Saku nedilu hodiju.
Oblok je moj velika slika kak more
Kaj visi na zidu moje komore.

PRVO MJESTO (dva rada)
JANA SALAJEC: RIJEČ

Postoje riječi mnoge,
koje se serviraju uz jelo,
ali uvijek je vrjednije
iz te riječi napraviti djelo.

Postoje riječi
tužne, sjetne, kratke,
a postoje i
duge, vesele i slatke.

Riječima možemo
izreći nešto razno,
ali kad to ništa ne znači,
onda govorimo u prazno.

Možemo riječima ispričati djela
i tako do neba doći,
a možemo i djelima izreći riječi,
pa će nam osmijeh biti mnogo veći.

DRUGO MJESTO

PAOLA MLINARIĆ: MOJ TATA

Probudila sam se jednog jutra, prošla pored kuhinje gdje je sjedio tata koji je pio kavu. Nije mi poželio ni dobro jutro niti me poljubio. Ja sam se spremila i otišla u školu. Taj dan pisala sam diktat iz hrvatskog. Napisala sam nadnevak 29.3.2002. i krenula. Poslije nekoliko trenutak javlja se učiteljica. Lena! dobila si pet, čestitam! Bila sam sretna, mislila sam da će se i tata obradovati. Nakon četiri sata krenula sam svojoj velikoj, ciglastoj kući. Viđala sam mame kako dolaze po svoju djecu, ali ja nemam mamu, jer se rastala od tate. Viđala sam i tate, ali ja nisam imala priliku da tata dođe po mene, barem jednom. Dani su prolazili a ja sam se osjećala kao da nemam tatu, da je on najgori tata na svijetu. Jednog utorka trebalo mi je pomoći zadaću iz matematike, ali tata je ležao i ponašao se kao da me ne čuje. Bila sam tužna, jer kad se sjetim prijateljica koje su mi pričale kako im tata pomaže, vodi u lunapark i igra se s njima. Ja se rasplačem. Kad je došao vikend, otišla sam u park, jer mi je bilo dosadno. Kad sam se vratila došla sam se javiti tati, a on je sjedio i bacao jastuke u televizor na kojem se pričalo nešto o ratu. Razbijao je šalice... Ja sam otišla u sobu i rasplakala se. Sljedeći dan pitali su me susjedi, što je to bilo a ja sam odgovorila, pale su mi šalice dok sam čistila. Vrijeme je prolazilo a ja nisam znala izvor tatine histeričnosti svaki dan. Živjela sam u neizvjesnosti. Jednom kad sam tražila knjigu na tavanu, u malom smeđem kovčegu našla sam dnevnik mog tate. Pročitala sam ga, nije puno pisalo. Nakon čitanja shvatila sam zašto je tata bio takva. Moj tata je proživio strahote u ratu. Nosio je mrtve na rukama... Otišla sam do tate, čvrsto ga zagrlila i ispričala mu da sam našla njegov dnevnik i otkrila njegovu nezainteresiranost za život. Tata mi se ispričavao što je bio takav, i rekao je da će otići u bolnicu na nekoliko mjeseci da se oporavi od svega i da postane bolji tata. Ja sam za to vrijeme bila kod bake na selu. Bilo mi je odlično. Baka je imala puno cvijeća, ali najviše su mi se sviđjele ciklame. Baka je imala i konja. Kaže da je u mladosti bila odlična jahačica. I napokon sam dočekala dan kad je tata došao po mene u starom Jugu koji nije dugo korišten. Ja nisam prepoznala svog tatu, on je bio druga osoba. Više nije bio zapušten. Kaže da se još uvijek prisjeti rata, ali da je dobio volju da bude tata. Rekao je da će prošlost držati daleko u srcu. Sljedeći dan išli smo na piknik. Bio je to moj prvi piknik. Ja sam sretna jer je moj tata nova i bolja osoba.

TREĆE MJESTO

ZVONIMIR KLARIĆ: MOJA ZEMLA

Moja zemla su zeleni bregi
I črleni krovovi hiža.

Moja zemla je cinkuš
Kaj furt na crikvi zvoni.

Moja zemla su črlene črešnje
Vu protuletje kaj zacakliju.

Moja zemla je cvetje
Kaj pred hižom cveta.

Moja zemla je dedek
Kaj vinček z grozdja dela.

Moja zemla je tatek
Kaj mi bicikel popravla.

Moja zemla je babica
Kaj mi kušlec daje.

Moja zemla je vu mome sercu
I nikam z njega nejde.

U kategoriji od 14 do 16 godina:

PRVO MJESTO:

MAJA MARKOVIĆ: CVJETNI KAUČ

Ustajalo jesenje poslijepodne. Oslabjele sunčeve zrake griju mali stan izvirući kroz rolete i rupe na zavjesama. Mucice prašine lebde i plešu na osunčanim dijelovima zraka. Između četiri smeđa zida vlada spokoj.

Ključanica se okreće i ulazna vrata se otvaraju, iz njih izvire desna crna tenisica, pa lijeva. Prigušen zvuk njihova zatvaranja ometa tišinu. Tenisice koračaju prema dnevnom boravku i naposljetku stanu pred starinskim kaučem na cvijeće. Njihova vlasnica mučno uzdahne i obrubi bokove rukama. Sjetnim jantarnim očima pogleda malaksalo tijelo muškarca pred njom. Glava zavaljena preko naslonjača, lijeva ruka sklupčana u krilu, a desna ispružena sa strane. Noge se rašireno drže tla. Nedaleko od njih, prazna šprica. Jantarne oči skoro se napune suzama, jer na ovakav se prizor još uvijek ne mogu naviknuti. Proguta knedlu u grlu, sveže kestenjaste pramenove u punđu i počne podizati limenke piva s poda. Baca ih u već prenapučenu kantu zajedno s trulim ostatcima hrane koju oblijeću bube. Šeta stanom i skuplja donje rublje prekriveno urinom, pokoje izmetom.

U spavaćoj sobi pogled joj zapne na fotografiju krnjeg okvira i slomljenog stakla. Zastane pred njom svaki put kada je vidi. Prikazuje nju i muškarca na kauču, nasmiješene i zagrljene na plaži, dok isto ovo sunce sjaji na nebu. Sve je isto, samo oni nisu. Uzme fotografiju u ruku i pomiluje muškarčevo lice, od kuštrave kose preko blještavo modrih očiju do veselog dječakog osmijeha. Koliko joj samo nedostaje. Osmijeh koji joj sada uputi rijetkih dana kada je sposoban prepoznati ju izmučen je i molećiv, iskrivljena mimika ovog nekadašnjeg. U očima se više ne prepoznaje modrina, tupe su i slabašno lebde prostorijama. Kosa je obrijana na nulericu u želji za starijim izgledom, prikladnijim sadašnjem stanju. Fotografija nije stara, snimljena je pri nekom zajedničkom kupanju odmah nakon mature. Jedan od posljednjih puta kada su bili ono što bi trebali biti: zaljubljena djeca. Prije nego je našao način „lake zarade“ u mračnim slijepim ulicama, prije nego je odlučio „probati jednom iz fore“, prije nego je izgubio kontakt sa svima i zatvorio se u ovaj jeftin i uzak stan. I nju bi otjerao, da ga ona nije budalasto odlučila voljeti. Čistiti dok je onesviješten, hraniti ga dok urla. Dopustiti da i njoj, makar neizravno, dvadesete oduzme prah.

Stan je već okupan mjesečinom kada je gotova s poslom. On sjedi u istom položaju, ali ona zna da bi se ubrzo trebao osvijestiti. Izuje se i sklupča kraj njega na taj kauč koji nimalo ne pripada okolini. Iako ne skupocjen, izgleda elegantno u svojoj jednostavnosti, bijel s dugim stabljikama ruža i što se po njemu protežu. On se lagano zakašlje, a onda opet zavlada tišina dok napokon ne probunca: „Nismo mi za ovaj svijet, Roni. Nisu oni spremni za nas. Ti i ja, mi smo sami, mi i ovaj ružni kauč.“ Roni zaklopi oči i zagrlj ga. „Samo mi i kauč“ ponovi ona sneno. Još neko vrijeme je dolazio k sebi, a onda joj je uzvratilo zagrljaj. Lijepi su ovakvi trenutci, gotovo se čine normalnim. Zbog njih ga nije ostavila.

Sasvim polako, jedna se stabljika iz kauča stade širiti i rasti. Slabašna ruža prilijepi joj se uz koljeno. Ostale nježno i tiho izadoše iz kauča i počnu se zapetljivati i plaziti oko njih, priljubljujući ih još više. Roni kroz napola otvorene kapke pogleda kroz prema punom bijelom Mjesecu, a onda im listovi potpuno zaklone pogled. Zatvoreni su u kukuljici ruža, isprepleteni tijelima i trnjem, disanje im je ujednačeno, a čela orošena zbog sparine. Nema više boli i zloćudnog praha. Ostat će tamo dok svijet ne bude spreman. Dok oklop ne uvene i oni se pretvore u noćne leptire. Dok ne krenu iznova u nekoj boljoj stvarnosti.

**DRUGO MJESTO:
SOFIJA KRNJAK: PREDIVAN DAN**

Glas u tami

Tamno.

Predivan je dan. Ptice pjevaju, cvijeće cvjeta... Savršen dan za igru skrivača. No, mene čeka nešto drugo. Moram otići do ljekarne. Obuvam cipele i u uši stavljam slušalice. Hodajući, primjećujem ljude u svojoj dnevnoj rutini te zastarjele krovove kuća obraslih mahovinom i bršljanom. Polako stižem do ljekarne.

Ulazim kroz škripeća vrata. Police s lijekovima počinju se tresti...

Tamno. Tamnije.

Polako se budim. Ležim na podu, u mraku. Pokušavam ustati, no ništa se ne događa. Osjećam strašnu bol. Bol koja polako raste od stopala, preko nogu, pa sve do glave. Ponovno pokušavam ustati, no ništa se ne događa. „Upomoć!“ zapomažem, ali nitko ne odgovara.

Nakon nekog vremena u tišini, čujem slabašan glas. Netko je također zarobljen ovdje sa mnom. „Što se dogodilo?“ upita me. Odgovaram mu ono što mu se neće svidjeti. „Ne znam.“ Nakon još nekog vremena u tišini, opet me taj glas upita: „Jesi li vidjela mojeg brata? Moram znati gdje je...“ Ali kako da mu pomognem ako samoj sebi ne mogu pomoći? „Ma naći ćeš ga, ali moramo se prvo izbaviti odavde. Obećajem ti da ćeš ga naći“, odgovorih. Čujem njegov plač. Tješim ga, govorim mu da će sve biti u redu, ali ni sama više nisam sigurna.

Tamno. Tamnije. Još tamnije.

Glas mi se počinje predstavljati. „Z-zovem se Miha... A moj brat se zove... Karlo... On je još mali i-i trebao sam ga paziti, ali nisam uspio... ja sam za sve kriv...“ govorio je kroz gorak plač. Zbog njegovih suza i pokušaja tješnja s moje strane, nakratko sam zaboravila ono najbitnije, da se moramo izbaviti. Pokušavam ustati, no na meni je nešto jako teško. Jednom slobodnom rukom pokušavam opipati. Bio je to betonski blok sa zgrade. Iz petnih žila zapomažem: „Upomoć!“ ali nitko ne odgovara, kao ni prvi put.

Dosta mi je, moram se osloboditi! Odlučna sam i neću odustati! Pokušavam podići betonski blok, ali naravno, ne uspijeva mi. Pokušavam još jednom, ali sve me previše boli da bih pomaknula blok ijedan milimetar. Moja odlučnost isparava. Nema koristi. Ostat ćemo ovdje zarobljeni zauvijek...

Odjednom čujem sirene. Neki ljudi trče prema nama. Je li je moguće da nam stiže spas? Vičemo: „Ovdje smo! Ovdje smo!“ Napokon nas netko primjećuje! Ljudi počinju brzo kopati, odrađuju lavovski posao. Djčak je bio slobodan, ali ne i ja. Još uvijek kopaju. Betonski blok pao mi je na glavu...

Tamno...

Tamnije...

Još tamnije...

Tama nastavlja rasti. Pokušavam se pomaknuti. Ništa se nije dogodilo. Još jednom se pokušavam pomaknuti. Ništa se nije dogodilo.

Crno polako prijelazi u bijelo...

Ležim u bolničkom krevetu. Ne mogu se pomaknuti. Primjećujem da mi je glava zamotana, a lijeva ruka u gipsu. Nisam se trudila pogledati i ostatak bolnog tijela. Televizor je upaljen. Na vijestima govore: „Snažan potres pogodio središte grada. Pronađeni su preživjeli, ali šteta se i dalje procjenjuje...“ Dalje nisam slušala. Bila sam preumorna.

Odjednom začujem poznat glas: „Upoznao sam divnu osobu kad sam bio tamo zarobljen. Utješila me je i ohrabrila. Obećala mi je da ću pronaći svojeg brata, i evo ga! Da sam ju barem vidio, bilo je jako mračno tamo... No, ako ona sada sluša, želio bih joj se od srca zahvaliti!“

To je bio onaj dječak! On je bio zarobljen sa mnom!

Suza radosnica zasja na mom blijedom obrazu. Sretna što sam mogla nekome pomoći, i dalje sam ležala, ali ovaj put zadovoljna.

Divan je dan. Ptice pjevaju, cvijeće cvjeta...

TREĆE MJESTO (dva rada)
LUCE GRUBELIĆ: MOJE MORE

Čitavu godinu gleda me more,
Ćutin ga kad sidnen pod bore.
Odsjaj sunca po mom moru šeta,
Ništa to momu moru ne smeta.
Četiri doba brzo se izminu,
Četiri doba more udara o stinu.

Jesen baca tamnu sjenu,
Oblači na more pjenu.

Zima moru pravi zube,
Vidin ih ka valove grube.

Na proliće i more procvita,
„Kad će više lito?“ pita.

Liti more suncu se smije,
Sriću domaćega svita pije.

Čitavu godinu gleda me more,
Ćutin ga kad sidnen pod bore.
Četiri doba brzo se izminu,
Četiri doba more udara o stinu.

TREĆE MJESTO (dva rada)

ROKO PEZELJ: AHILEJ NA MARSU

Ahilej je besciljno lutao po Marsu, očima uprtim prema horizontu koji nije bio plav. Polako je gubio nadu da će ikad više vidjeti zeleno more svoje domovine. Nije više dozivao ni majku ni bogove Olimpa. Odijelo, koje ga je štitilo od visokih temperatura, gotovo mu je sraslo s tijelom. Disao je pod kacigom sporo, kao što se i kretao suhom zemljom Crvenog planeta. Ovdje je poslan u progonstvo po kazni. Razmišljao je kolika je bila Zeusova ljutnja kad ga je iz bitke s Trojancima otjerao u pustoš bez vode, zraka i žena. I još u buduće vrijeme. Nije znao ni odgovor na pitanje zašto su muškarci s Marsa. Zbog svog brzog jezika, bijesa koji nije znao kontrolirati i neposluha, bio je prognan na planet svojih djedova i pradjedova – Mars. Pita se nakon tjedana tumananja po kamenjaru gdje su ti muškarci, a mučilo ga je i to što mu je ponestajalo zaliha vode. Lanci oko nogu, kojima je vukao zapregu s bačvama vode, bolno su mu se urezivali u butine pri svakom novom koraku.

Ahilej je vrijeme mjerio po Fobosu. Taj se Marsov „mjesec“ pojavljivao tri puta dnevno. Dan je trajao duže nego na zemlji jer je drugom „mjesecu“ Deimosu trebalo 30 sati da obiđe Mars. Barem je tako pokazivala čudna sprava za mjerenje vremena na njegovoj ruci. Bio je to posljednji Hefestov dar. U glavi su mu zvonile Atenine riječi: „Pronađi Nasin rover Priliku!“ Kakva je to mudra poruka? Ili ga je i Atena izdala?

Izenada u daljini zamijeti veliku planinu. Na ekranu je pisalo: „Ugasli vulkan.“ Sjetio se majčinih priča o planetu titana. Bio je to vulkan Olympus Mons. Naprava na ruci počela je govoriti: „Planina u daljini. Ugasli vulkan. Visina 27 km.“ Nije se čudio, na Marsu su odavno živjeli titani. Snimka na ekranu i brojke pokazivale su da je vulkan promjera 500 km. Ahileja je zabrinjavao način na koji razmišljao na Marsu. Nikako nije mogao dokučiti otkud mu znanja koja je dobio prolaskom kroz vrijeme. Neobičan Hefestov sat na ruci dobivao je smisao u zadatku koji je dobio od Zeusa – pronaći vodu na Marsu.

Ahilej se približavao dolini, naprava na ruci je ponavljala: „Dolina Ustrajnost“. Ugledao je željezno stvorenje, umjesto nogu imalo je čudne kotače i bilo ih je šest. Glava na dugačkom vratu imala je jedno veliko oko. Stvorenje je imalo samo jednu ruku, koja kao da je držala drugu glavu iznad tla. Dva krila neobičnog stvorenja odbijala su svjetlost daleko u daljinu. Ahilej nije baš tako zamišljao pradjedove titane. Ili je ovo neki mali titan?

Sretan što je konačno sreo živo biće koje se kreće, potrčao mu je ususret, ne obazirući se na zapregu koju je vukao. Stvorenje se zaustavilo. Ahilej mu se obratio riječima: „Ja sam Ahilej, Pelejev sin.“ Čudnim glasom stvorenje je odgovorilo: „Ja sam rover Prilika, kći Američke svemirske agencije.“ Ahilej zbunjeno izgovori: „Mislio sam da na Marsu žive muškarci“. Žena mu mirno odgovori: „Bilo je to prije nekoliko milijuna godina.“ Okrene glavu na visokom vratu i reče: „Zašto si došao? Ovo nije planet za ljude.“ Ahilej osjeti znoj na čelu ispod kacige i odgovori: „Došao sam naći vodu.“ Prilika podigne drugu glavu i počne govoriti: „Indikacije djelovanja vode slične pitkoj vodi u jezeru na krateru Endeavour. Ondje živi titan i on nije ljudsko biće“. Ahilej zahvali Prilici i krene dalje.

Nakon tri dana hoda Ahilej je došao do jezera. Čim se približio, počeo je razmišljati kako da skinje kacigu s glave zbog neizdržive boli na zatiljku. Kaciga je bila povezana s bocama kisika. Zeus mu je prije odlaska rekao da se na Marsu ne može drugačije disati. Izenada iza visoke stijene začuje buku, nešto se sporo kretalo i drobilo kamenje. Glavobolji se pridružio strah od nepoznatog. Ogromna glava provirila je iza crvenkaste stijene. Naprava na ruci ponavljala je: „titan Kron, sin Uranov.“ Stvorenje je zagrmilo: „Tko si ti?“ Ahilej odgovori: „Ahilej, sin Pelejev.“ Krik stvorenja zatresao je cijelo jezero, pojavili su se valovi na površini. Podigao je Ahileja sa zemlje i progovorio: „Jesi li me došao osloboditi? Lancima sam vezan toliko dugo da se i vulkan ugasio. Gdje je Zeus sakrio Hefestov ključ za okove? Govori ili ću te pojesti!“ Ahilej shvati da ga je Zeus poslao u posljednju bitku. Zadatak nije bio pronaći vodu, već vlastitu smrt.

Kron proguta Ahileja. To je bila posljednja snimka rovera Prilke. Poruka koju je poslala prije gašenja glasila je: „Mars nije planet za ljude. Čuvajte Zemlju!“